

Opinia

na temat programu studiów „Język i literatura polska oraz język angielski”
w zakresie kształcenia specjalistów pierwszego stopnia
na kierunku 053 Filologia, specjalizacja 035.033 Języki i literatury słowiańskie
(w tym tłumaczenie), język polski jako pierwszy
na Przykarpaccim Uniwersytecie Narodowym imienia Wasyla Stefanyka
(Iwano-Frankowsk, Ukraina)

Program studiów „Język i literatura polska oraz język angielski”¹ został opracowany zgodnie ze „Standardem szkolnictwa wyższego Ukrainy: stopień pierwszy (licencjat), dziedzina wiedzy 03 Nauki humanistyczne, kierunek 035 Filologia”² i przewiduje kształcenie specjalistów zdolnych do rozwiązywania złożonych zadań specjalistycznych i problemów praktycznych w dziedzinie filologii, charakteryzujących się złożonością warunków (pisanie, analiza, ocena tekstów pisanych i ustnych różnych gatunków i stylów, organizacja skutecznej komunikacji w języku polskim i angielskim), a też utworzenie zintegrowanego systemu wiedzy, kompetencji ogólnych i zawodowych w dziedzinie tłumaczeń.

Opinia dotycząca ogólnej charakterystyki studiów

Nazwa programu studiów jest adekwatna do zakładanych efektów kształcenia.

Program jest powiązany z misją uczelni oraz strategią jej rozwoju, na co wskazuje fakt, że obwód iwanofrankowski, jako graniczny z UE, uczestniczy w wielu projektach i programach współpracy transgranicznej na rzecz rozwoju różnych sektorów gospodarki, kultury i edukacji, a także przyciągania i efektywnego wykorzystywania inwestycji zagranicznych oraz wymiany

¹ dalej – Program

² dalej – Standard

doświadczeń. „Obwód iwanofrankowski rozwija najszerszą współpracę we wszystkich dziedzinach życia z Rzeczpospolitą Polską, co powoduje zapotrzebowanie na wykwalifikowanych specjalistów z zakresu tłumaczeń i komunikacji międzykulturowej” (tłumaczenie z j. ukr.).

Program kładzie nacisk na dyscypliny językowe i deklaruje pogłębioną naukę języka polskiego (jako pierwszego języka obcego) i języka angielskiego (jako drugiego języka obcego) zgodnie z „Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego”, a także przewiduje opanowanie dyscyplin językoznawczych i przekładoznawczych w połączeniu z praktykami edukacyjnymi (lingwistyczna i dialektologiczno-językowa) oraz zawodowymi (pedagogiczna i przekładowa).

Profil kształcenia przedstawionego programu studiów jest zgodny z celem i efektami kształcenia na kierunku 035 Filologia, a tytuł zawodowy nadawany absolwentom po ukończeniu studiów (wg Krajowej Ramy Kwalifikacji) odpowiada poziomowi kształcenia, a także profilowi, celom, efektom oraz zakresowi kształcenia na tym kierunku.

W recenzowanym programie studiów została właściwie określona:

a) Liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,

b) Liczba punktów ECTS przyporządkowana przedmiotom do wyboru.

Wymiar, termin realizacji oraz zasady i formy odbywania praktyk, a także przyporządkowana im liczba punktów ECTS umożliwiają studentom osiągnięcie efektów kształcenia zakładanych dla praktyk.

Istotną zaletą Programu jest zapewnienie studentom szerokiego wachlarza możliwości dla realizacji międzynarodowej mobilności akademickiej. W szczególności dwustronne umowy o współpracy Prykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka z Akademią im. Jakuba z Paradyża w Gożowie Wielkopolskim, Uniwersytetem Pomorskim w Słupsku, Uniwersytetem im.

Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetem Łódzkim przewidują możliwość semestralnych studiów na odpowiednich kierunkach.

Studenci także mogą uczestniczyć w szeregu międzynarodowych programów mobilności akademickiej (ERASMUS+, NAWA itp.). Przebywanie w naturalnym środowisku międzykulturowym przyczyni się do rozwoju kompetencji zawodowych i społecznych określonych w proponowanym programie studiów.

Opinia dotycząca zasadności utworzenia studiów na określonym programie

Zaprezentowane w programie studiów argumenty w sposób trafny uzasadniają potrzeby jego utworzenia na Przykarpacim Uniwersytecie Narodowym im. Wasyla Stefanyka, akcentując możliwość rozwiązania w ten sposób „... jednego z problematycznych zagadnień *Regionalnego docelowego programu rozwoju współpracy międzynarodowej – kształcenie specjalistów, którzy będą realizować współpracę międzynarodową na poziomie regionalnym*” (tłumaczenie z j. ukr.).

Przedstawione wyniki analizy zgodności efektów kształcenia zakładanych dla recenzowanego Programu z potrzebami rynku pracy uzasadniają konieczność utworzenia tych studiów.

Opinia dotycząca efektów kształcenia zakładanych dla recenzowanego programu studiów

Opis zakładanych efektów kształcenia dla proponowanego programu studiów uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia zawodowego określonego w Standardzie oraz zapewnia zdobywanie pogłębionej wiedzy i umiejętności badawczych w zakresie filologii polskiej i filologii angielskiej niezbędnych na rynku pracy jak i w dalszej edukacji i działalności badawczej.

Jedną z mocnych stron recenzowanego Programu jest zrównoważone podejście do nauki. Studenci otrzymują podstawową wiedzę z zakresu ogólnych dyscyplin naukowych (Historia kultury ukraińskiej w kontekście europejskim, Historia Ukrainy, Podstawy badań naukowych, rzetelność akademicka i krytyczne myślenie) i zawodowych dyscyplin językowych, w tym Wstęp do językoznawstwa, Gramatyka historyczna i dialektologia języka polskiego, Gramatyka teoretyczna języka polskiego, Stylistyka i kultura języka polskiego, Teoria i praktyka przekładu oraz technika informatyczna w tłumaczeniu. Szeroka reprezentacja w Programie dyscyplin dotyczących cyklu doskonalenia zawodowego, które składają się na ogólną erudycję filozoficzną i kulturologiczną studentów uczelni (Literatura obca, Historia literatury polskiej, Język łaciński w komunikacji międzykulturowej) zasługuje na pozytywną ocenę.

Cele, efekty i zakres kształcenia, określone w programie studiów odpowiadają dziedzinom nauki i dyscyplinom naukowym, wskazanym jako te, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku. Zaproponowane dyscypliny naukowe, kolejność ich studiowania oraz treści i zakres różnego rodzaju praktyk – lingwistycznej, zawodowej pedagogicznej oraz zawodowej przekładowej – odpowiadają deklarowanym w Programie kompetencjom ogólnym i zawodowym.

Istotną cechą Programu jest skupienie się na realizacji procesu dydaktycznego z wykorzystaniem innowacyjnych technologii uczenia się w oparciu o kompetentne, systematyczne i integracyjne podejście. Program studiów ma na celu rozwój kompetencji światopoglądowych, badawczych, komunikacyjnych i analitycznych.

Program ma przejrzystą strukturę. Jego komponenty dydaktyczne (przedmioty) tworzą logiczny system i synergicznie pozwalają osiągnąć zamierzony cel i zadeklarowane efekty kształcenia. Określono rolę każdego komponentu dydaktycznego w osiąganiu przewidywanych efektów kształcenia, a jednocześnie zachowano monodyscyplinarny charakter programu studiów. Jest to jego istotną zaletą w kontekście dzisiejszej edukacji transdyscyplinarnej oraz

interdyscyplinarnych odniesień, które niejako ujmują tożsamość poszczególnych dziedzin nauki.

Program przewiduje też praktyczne kształcenie studentów, co pozwala im na zdobycie kompetencji niezbędnych do dalszej aktywności zawodowej.

Zaleca się jednak grupie autorów, aby na liście przedmiotów obowiązkowych umieszczono dyscyplinę, która zapewniłaby studentom nabycie umiejętności społecznych („umiejętności miękkich”), które będą odpowiadać celom edukacyjnym oraz efektom kształcenia ujętym w proponowanym programie studiów:

„ ... komunikacja interpersonalna, międzykulturowa i masowa w formie ustnej i pisemnej” (Przedmiot studiów i działalność zawodowa licencjata filologii),

„EK 5. Współpraca ze współpracownikami, przedstawicielami innych kultur i religii, wyznawcami różnych poglądów politycznych itp.” (tłumaczenie z j. ukr.).

Oprócz efektów kształcenia określonych w Standardzie, w programie studiów autorzy formułują efekty dodatkowe:

„EK 1. Swobodne porozumiewanie się w sprawach zawodowych ze specjalistami i niespecjalistami w języku urzędowym polskim i angielskim w formie ustnej i pisemnej w celu wykorzystania ich do organizacji skutecznej komunikacji międzykulturowej, w szczególności w formie tłumaczeń. Zgodnie z *Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego* (po zdanych egzaminie) receptywna i produktywna umiejętność mówienia w języku polskim i angielskim odpowiadać będzie poziomowi B2” (tłumaczenie z j. ukr.),

„EK 21. Opanowanie wiedzy językowej z języka polskiego i angielskiego na poziomie B2 zgodnie z *Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego*” (tłumaczenie z j. ukr.).

Należy podnieść uwagę, że wymienione powyżej efekty nie są skorelowane ze Standardem, a zatem nie odpowiadają celom kształcenia ujętym w programie studiów (są zaniżone). Stąd można byłoby śmiało zapewnić absolwentom możliwość zaliczenia egzaminu z języka polskiego (jako pierwszego) i języka angielskiego na poziomie C1 ponieważ recenzowany program studiów umożliwia

osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie kompetencji językowych na poziomie C1.

Dobór treści programowych jest zgodny z zadeklarowanymi efektami kształcenia oraz umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia, co dobrze odzwierciedla przedstawiona w Programie matryca zgodności kompetencji programowych z dyscyplinami naukowymi.

Strukturalno-logiczny schemat procesu kształcenia jest zrównoważony i ukazuje merytoryczne aspekty kształcenia na poziomie licencjackim.

Określone w Programie metody i formy pracy dydaktycznej zostały dobrane z uwzględnieniem wymogów podejścia skoncentrowanego na studencie oraz zasad wolności akademickiej (nauczanie problemowe, komunikatywno-aktywne podejście do nauczania i uczenia się). Dobór metod kształcenia ma na celu motywację studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwia osiągnięcie zakładanych w Programie efektów kształcenia.

Sposoby weryfikacji i oceny osiągniętych przez studentów efektów kształcenia umożliwiają monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zadeklarowanych efektów kształcenia.

W świetle przeprowadzonej analizy należy uznać że przedstawiony do recenzji program studiów „Język i literatura polska oraz język angielski” spełnia wszystkie kryteria właściwe dla tego typu dokumentu i opisuje proces kształcenia, zapewniający osiągnięcie zakładanych efektów.

Program „Język i literatura polska oraz język angielski” można polecić dla realizacji na studiach pierwszego stopnia kierunku 053 Filologia, specjalizacja 035.033 Języki i literatury słowiańskie (w tym tłumaczenie) na Przykarpackim Uniwersytecie Narodowym im. Wasyla Stefanyka.

W imieniu Zespołu

Gorzów Wielkopolski, 03 grudnia 2024 r.

REKTOR
prof. dr hab. Elżbieta Ekorupska-Raczyńska